Dnes v listě: ❖ NÁMĚSTEK MINISTRA FINANCÍ NA LAGUNÁCH OSTRAMO ❖ NÁVŠTĚVA FIRMY WISMUT ❖ DOPRŮZKUM KAŇKU DOKONČEN ❖ ÚSPĚŠNÁ REVITALIZACE SEDLICKÉHO RYBNÍKA ❖ XVI. SJEZD ČSJ ❖ OSLAVY VE STONAVĚ ❖ HISTORIE ODVALU HEŘMANICE ❖ URAM-2014 VÍDEŇ ❖ ❖ UZÁVĚRKA 28. 7. 2014

DIAMO

OBČASNÍK ROČNÍK XIX (XXXVI) ČÍSLO 8 SRPEN 2014

Náměstek ministra financí Ondřej Závodský na lagunách Ostramo

Dne 17. 7. 2014 navštívil laguny Ostramo, státního podniku DIAMO, odštěpného závodu ODRA v Ostravě náměstek ministra financí JUDr. Ondřej Závodský, Ph.D. Pana náměstka při jeho návštěvě doprovázela Mgr. Monika Zbořilová, ředitelka odboru 45 (Realizace ekologických závazků vzniklých při privatizaci) ministerstva financí, asistent pana náměstka Mgr. Svoboda a návštěvy se zúčastnil i Ing. Jan Kratochvil z Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových.

Za státní podnik DIAMO se setkání s panem náměstkem zúčastnili náměstkyně ředitele s. p. RNDr. Kamila Trojáčková, Ing. Josef Havelka, ředitel o. z. ODRA, s. p. DIAMO a Ing. Kamil Prokeš, vedoucí oddělení laguny o. z. ODRA. Dalšími účastníky návštěvy pana náměstka byli Ing. Jaroslav Fikáček z Ministerstva průmyslu a obchodu, pan Jiří Šalda a Ing. Ondřej Valenta z GEOSAN GROUP, a. s., a Ing. Vladimír Koubek ze společnosti Prodez, a. s.

Při prvních krocích směřujících k laguně R3 byl pan náměstek ve stručnosti seznámen s doposud provedenými pracemi, které zhotovitel „Sdružení ČISTÁ OSTRAVA“ v rámci sanační zakázky provedl. Po krátkém zastavení u laguny R3, jejíž „ropný“ zápach mohl pan náměstek zřetelně cítit vzhledem k poměrně teplému počasí, se všichni postupně přesunuli kolem vytěžené laguny R2 až k laguně R1, na které je deponován zbytek vyrobené palivové směsi GEOBAL 4. Jedná se o směs kalů z lagun a 20 % vápna

Při prohlídce lagun, uprostřed JUDr. Závodský, Ph.D. a Ing. Havelka

a pan náměstek si mohl na předloženém vzorku ověřit její sypkou konzistenci oproti lepivé kašovité konzistenci původních kalů.

V dalším průběhu návštěvy lagun Ostramo JUDr. Závodský zavítal k technologickým linkám nepřímé termické desorpce, na kterých mají být dekontaminovány znečištěné zeminy z podloží a hrází lagun. Zde proběhla mezi zúčastněnými krátká diskuse ke způsobu zadání veřejných zakázek, které mají řešit nové skutečnosti vzniklé při sanaci lagun Ostramo. Následně se pan náměstek i ostatní přítomní přemístili do zasedací místnosti v areálu lagun, kde Ing. Koubek ze společnosti Prodez, a. s. seznámil pana náměstka Závodského se současným stavem technologie nepřímé termické desorpce, instalované na lokalitě lagun, jejím odzkoušení v rámci funkčních zkoušek a nutnosti jejího doplnění a úprav tak, aby byl zajištěn její bezpečný provoz.

Asi žádná významná návštěva na lagunách Ostramo by se neobešla bez účastí médií a nejinak tomu bylo i při návštěvě pana náměstka Závodského. Po informacích, které obdržel v zasedací místnosti, se odebral zpět k lagunám, kde odpovídal na dotazy zástupcům televize. Následovalo závěrečné rozloučení zúčastněných s JUDr. Závodským, který se svým doprovodem pokračoval k dalšímu pracovnímu jednání do nedaleké Opavy.

Ing. Kamil Prokeš
vedoucí oddělení laguny, o. z. ODRA

Pracovní návštěva ve firmě WISMUT v Německu

Na základě Memoranda o porozumění ve věci další spolupráce mezi DIAMO, státní podnik, Stráž pod Ralskem a WISMUT GmbH, Chemnitz z roku 2010 proběhlo v květnu letošního roku pravidelné pracovní jednání odborných skupin obou společností. Jednání se tentokrát konalo v Německu a bylo zaměřeno na sanace odkališť bývalých chemických úpraven. Letošního třídenního jednání se za firmu WISMUT GmbH zúčastnila šestičlenná skupina odborníků, kterou vedl Dr. Michael Paul, vedoucí divize inženýrství a monitoringu. Jeden den se jednání zúčastnil rovněž technický ředitel Dr. Ing. Stefan Mann. Osmičlennou pracovní skupinu státního podniku DIAMO vedl asistent ředitele pro mezinárodní spolupráci Ing. Bedřich Michálek, Ph.D. Členy pracovní skupiny byli dále vedoucí pracovníci odštěpného závodu SUL včetně ředitele Ing. Václava Plojhara, vedoucí a techničtí pracovníci odštěpného závodu GEAM v čele s náměstkem pro ekologii Ing. Jiřím Ježem a RNDr. Jan Trojáček, ředitel Mezinárodního školicího střediska ve Stráži pod Ralskem.

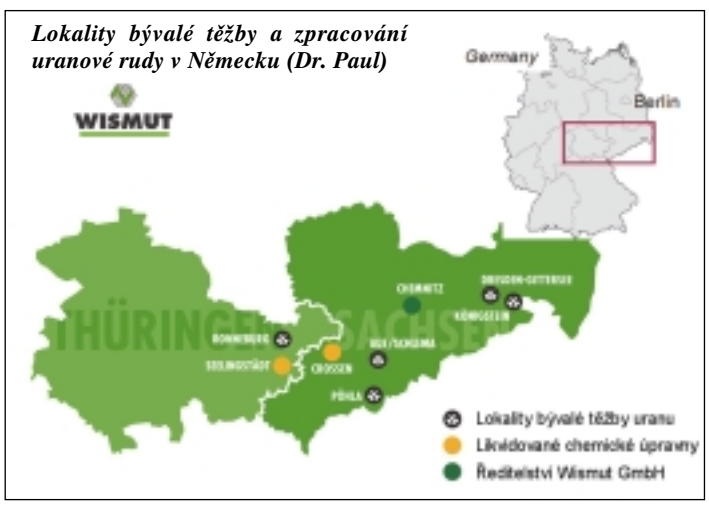

Lokality bývalé těžby a zpracování uranové rudy v Německu (Dr. Paul)

Účastníci pracovního setkání při terénní exkurzi

Německo, respektive bývalá NDR, patřilo až do konce 80. let minulého století mezi nejvýznamnější producenty uranu ve světě. Uran se tam těžil velmi intenzivně v několika lokalitách, především na německé straně Krušných hor v nynějších spolkových zemích Sasko a Durynsko. Celkem bylo na území bývalé NDR vytěženo 219 500 tun uranu, tedy dvojnásobné množství než v České republice. Vytěžená uranová ruda se zpracovávala v chemických úpravnách Seelingstädt a Crossen. Okamžikem sjednocení Německa byla rozhodnutím německé vlády těžba uranu ukončena a následovala likvidace dolů a intenzivní sanace jednotlivých lokalit. Na kompletní sanaci všech lokalit vyčlenila spolková vláda celkem 6,6 mld. fi (při současném kurzu cca 180 mld. Kč). Je možné konstatovat, že z velké části jsou již likvidační a sanační práce na jednotlivých lokalitách ukončeny, před dokončením jsou sanace bývalých odkališť. Dlouhodobým úkolem zůstává čištění kontaminovaných vod.

Úvod pracovního jednání v Ronneburgu, přednášející Dr. Paul, vedoucí německé skupiny

Jednání pracovních skupin probíhalo na lokalitě Ronneburg v sídle bývalého těžebního závodu. V rámci úvodního jednání byly nejdříve předneseny prezentace o aktuálních činnostech obou firem:

- ***„Current status of remediation at sites administrated by Wismut GmbH“*** (Dr. Paul)
- ***„Current activities of DIAMO state enterprise“*** (Ing. Michálek)

V další části již bylo jednání zaměřeno na nosné téma letošního pracovního setkání, tj. sanaci odkališť. K tomu byly předneseny prezentace o postupu prací a technickém řešení sanace na jednotlivých lokalitách v Německu a České republice:

- ***„Remediation of tailings ponds – overview“*** (Dipl. Ing. Barnekow)
- ***„Remediation of tailings ponds in the Czech Republic“*** (Mgr. Toman)

V následné diskuzi pak byly probírány technické detaily týkající se krycích vrstev odkaliště, nakládání s odkališťními vodami, řešení průsaků aj. Předmětem terénních exkurzí byla jeden den odkaliště Trünzig a Culmitzsch v okolí Seelingstädtu, druhý den pak odkaliště Helmsdorf a Dänkritz v Crossenu. Sanační práce na uvedených odkalištích jsou v závěrečném stadiu, respektive některé části již zcela sanovány. Jako krycí materiál byla využita hlušina z odvalů bývalých uranových dolů, případně účelově vytěžená zemina v blízkém okolí. Závěrečné terénní úpravy jsou prováděny s cílem maximální-

POKRAČOVÁNÍ NA STR. 2

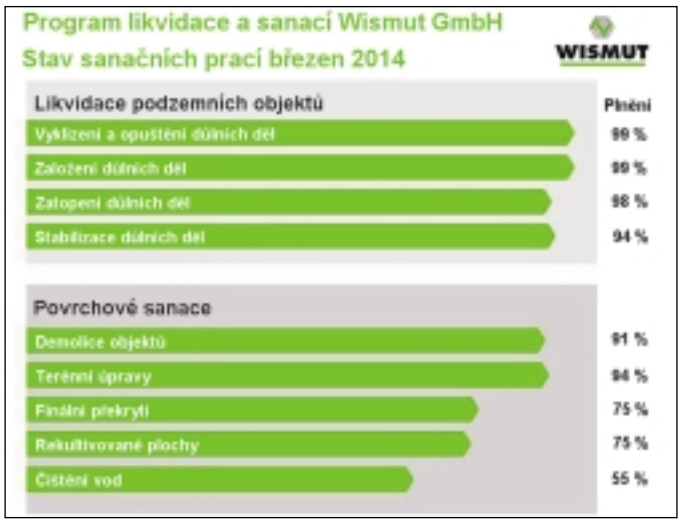

Pracovní návštěva ve firmě WISMUT v Německu

DOKONČENÍ ZE STR. 1

ho začlenění sanovaných ploch do krajiny. Na přístupových cestách k jednotlivým lokalitám jsou umístěny informační panely s technickým řešením a postupem sanace.

V rámci terénní exkurze byla německými kolegy představena rovněž lokalita ***Neue Landschaft Ronneburg***, což je rekultivovaný bývalý povrchový uranový důl Lichtenberg nedaleko Ronneburgu. Jeho rekultivace, respektive kompletní zasypání odvalovým materiálem, byla dokončena v roce 2010. V rámci rekultivace dolu bylo přemístěno neuvěřitelných 132 mil. m³ horniny a zeminy. Dnes se místo pomalu přeměňuje v rekreační oblast blízkého stotisícového města Gery.

Obě strany hodnotily letošní pracovní setkání jako velmi přínosné a vyjádřily podporu, v souladu s výše citovaným Memorandem, pokračování těchto setkání a výměně zkušeností. Ředitel státního podniku DIAMO Ing. Tomáš Rychtařík poděkoval svým dopisem německé straně za organizaci letošního pracovního setkání a pozval zástupce firmy WISMUT na příští jednání do České republiky.

Ing. Bedřich Michálek, Ph.D.
asistent ředitele s. p. DIAMO pro mezinárodní spolupráci

Technická data odkališť Wismut GmbH

WISMUT

Odkaliště	Culmitzsch A	Culmitzsch B	Trünzig A	Trünzig B	Helmsdorf	Dänkritz I
Plocha odkaliště (ha)	159	84	67	48	205	19
Uložený materiál (mil. m³)	61	24	11	6	45	5
Pevná hmota (mil. t)	64	27	13	6	49	7
Max. mocnost materiálu (m)	72	63	30	28	48	23
U_{nat} v pevné hmotě (t)	4800	2200	1500	700	5000	1000
Ra-226 v pev. hmotě (10^{6}Bq)	7.9	2.4	1.3	0.5	5.5	0.4
U_{nat} v pórové vodě (mg/l)	0.3 ... 3.9	1.0 ... 16.5	1...19	1...20	2 ... 30	10 ... 85
Ra-226 v pór. vodě (m Bq/l)	...5000	...2300	630	N.A.	500...2000	N.A.

Technická data odkališť v Německu (Dipl. Ing. Barnekow)

Na odkališti Trünzig, postup sanace vysvětluje Dipl. Ing. Barnekow

Neue Landschaft Ronneburg, místo bývalého povrchového uranového dolu

OPERAČNÍ PROGRAM ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ | EVROPSKÁ UNIE Fond soudržnosti | Pro vodu, vzduch a přírodu

Doprůzkum Kaňk – Kutná Hora

Vážení čtenáři, v lednu 2013 jsem Vás informoval o zahájení prací na projektu „Doprůzkum znečištění horninového prostředí a podzemní vody území ve správě s. p. DIAMO, o. z. SUL Příbram, bývalého důlně-úpravárenského závodu Kaňk-Kutná Hora a blízkého okolí“, který je spolufinancován Evropskou unií a zhotovitelem byla a. s. AQUATEST. V rámci doprůzkumu byl zjišťován vztah mezi kontaminací podzemní vody (plošně Cd, Zn, lokálně As, Cu, Pb) v prostoru odvalu bývalé úpravny rud na Kaňku a kontaminací podzemní vody (As, Cd) v domovních studních v obci Hlízov. Vlastní doprůzkum byl rozdělen na tři etapy, kterým předcházely přípravné práce (rekognoskace terénu, projekt geologických prací, jednání s majiteli pozemků). 1. etapa představovala odběry a analýzy vzorků vod z 20 vybraných studní v obci Hlízov a geofyzikální průzkum, který vytipoval místa pro plánované vrty. Ve 2. etapě bylo odvrtáno 16 vrtů a následně provedeny odběry a analýzy vzorků zemin a vod z nových vrtů a dále opakované odběry a analýzy vzorků vod z vybraných studní. U zemin byly zjišťovány obsahy arsenu, kadmia, mědi, olova a zinku, u vod ještě obsahy síranů, rozpuštěných látek, pH a vodivost. Po vyhodnocení získaných dat byl zpracován model proudění podzemních vod a předložena Etapová zpráva 2. etapy. Zde bylo konstatováno, že nelze vyloučit možnost přetoku ze zvodně krystalinika do křídové zvodně, která je v Hlízově využívaná, event. i do zvodně kvartérní a dále panuje nejistota ohledně kóty udržované hladiny důlní vody (DV) v jámě Turkaňk (206 až 208 m n. m.) a možného přetoku DV na konci propadového pásma do kvartérního kolektoru a následnému šíření kontaminace směrem k Hlízovu. Tento závěr vedl k tomu, že na následném pravidelném kontrolním dni za účasti zástupců ČIŽP a odboru ekologických škod MŽP bylo rozhodnuto realizovat ještě práce 3. etapy, což znamenalo odvrtat další 4 vrty s opětovnými odběry a analýzami vzorků zemin a vod. Veškeré získané informace byly shrnuty do **Závěrečné zprávy**, která byla veřejně projednána letos v únoru v rámci oponentního řízení v sále Obecního úřadu v Hlízově.

Průzkumné práce ověřily, že při udržování hladiny čerpané DV na jámě Turkaňk na kótě 209 m n. m. a nižší, vlivem mírné hydrodynamické deprese sahající až ke konci propadového pásma, **nedochází** na konci tohoto pásma k přetoku kontaminovaných vod do kvartérního kolektoru a následnému šíření kontaminace směrem k obci Hlízov. Bylo tak doporučeno i nadále udržovat hladinu čerpané DV na jámě Turkaňk na kótě 209 m n. m. a nižší.

Zásadním zjištěním však je, že kontaminovaná podzemní voda z oblasti odvalu bývalé úpravny rud na Kaňku drénuje do propadového pásma, kde se mísí s DV, která je následně čerpána a čištěna na čistírně důlních vod, a není tak příčinou kontaminace podzemní vody v hlízovských studních (pravděpodobnou příčinou je vysoká vyluhovatelnost arsenu z půd v blízkosti sledovaných studní).

Souhlasné stanovisko k Závěrečné zprávě bylo vydáno MŽP v březnu t. r. a v současné době jsou všechny potřebné podklady k závěrečnému vyhodnocení akce předány na Státní fond životního prostředí. Shrnuté výsledky a zjištěné závěry byly ve zkrácené verzi předány zástupcům samosprávy obce Hlízov. Závěrem bych chtěl poděkovat nejenom zhotoviteli, ale všem, kteří se podíleli na zdárném splnění tohoto projektu a přispěli tak k úspěšnému čerpání finančních prostředků z Fondu soudržnosti Evropské unie v rámci projektů na odstraňování starých ekologických zátěží a průzkumů ohrožených lokalit.

Ing. Vratislav Řehoř, Ph.D., náměstek pro ekologii a likvidační práce, o. z. SUL

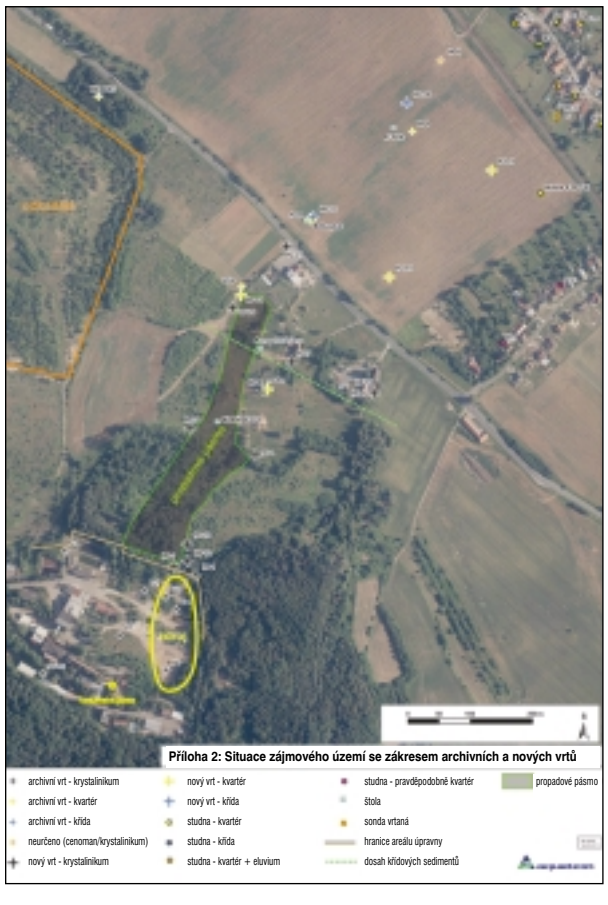

Plnohodnotný vývoj na biotopu Sedlického rybníka a Luční strouhy

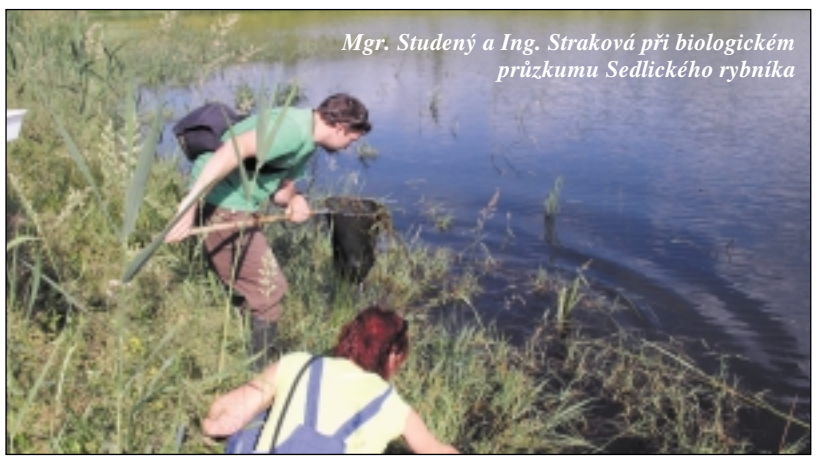

Mgr. Studený a Ing. Straková při biologickém průzkumu Sedlického rybníka

Na konci roku 2013 byla ukončena investiční akce DIAMO, s. p., o. z. TÚU „Revitalizace Sedlického rybníka a Luční strouhy.“ Cílem stavby bylo zlepšení kvality povrchové vody v toku Luční strouha a následně v Ploučnici v ukazatelích amoniakální dusík a sírany a zvýšení biodiverzity území. Stavba byla realizována mimo jiné na základě podmínky Krajského úřadu Libereckého kraje, odboru životního prostředí citované ve stavebním povolení na stavbu „Konečné řešení odkaliště Stráž pod Ralskem“ vydaným MěÚ Česká Lípa dne 29. 1. 2008 pod č. j. MUCL/31899/2008.

Podrobné údaje týkající se technického řešení stavby byly již publikovány v našem občasníku ve dvojčísle listopad – prosinec 2013. Pro připomenutí se jednalo o odbahnění a vybudování obtokové nádrže o rozloze 0,8 ha s pozvolným sklonem břehů, aby mohlo docházet k optimálnímu rozvoji litorální vegetace a vodních živočichů. Rozloha litorálního pásma tvoří téměř čtvrtinu celkové rozlohy nádrže. Regulovaná Luční strouha nabyla stavebními úpravami podoby přirozeného meandrujícího vodního toku. Současně bylo vedle potoka vytvořeno několik neprůtočných tůní.

V roce 2014 začal být Sedlický rybník provozován jako průtočný napouštěný vodou z vnějších záchytných příkopů odkaliště. Do doby revitalizace byl rybník s ohledem na kvalitu povrchových vod držen v uzavřeném režimu. Vody byly řízeně v redukovaném množství čerpány do Luční strouhy a v případě nevyhovující kvality k čištění na NDS 6. Z dosavadních výsledků za první pololetí letošního roku (sedm analýz povrchových vod prováděných jedenkrát měsíčně) lze jednoznačně konstatovat, že za Sedlickým rybníkem došlo k snížení znečištění v ukazateli amoniakální dusík o 70 procent a v ukazateli sírany o 54 procent ve srovnání s předchozím hodnoceným obdobím 2005 až 2013. Pozitivní vývoj v kvalitě povrchové vody v nádrži je nejvíce patrný od dubna letošního roku. Červnové analýzy ověření kvality povrchové vody v toku Luční strouha již splňovaly v obou ukazatelích amoniakální dusík a sírany průměrné hodnoty normy environmentální kvality povrchových vod stanovené nařízením vlády č. 61/2003 Sb. v platném znění.

V červnu a červenci 2014 jsme na revitalizovaném Sedlickém rybníku a Luční strouze provedli ve spolupráci s Mgr. Radomírem Studeným, odborným pracovníkem ochrany přírody Krajského úřadu Libereckého kraje, biologický průzkum. Jeho výsledky jsou více než uspokojivé. Vysazené mokřadní

POKRAČOVÁNÍ NA STR. 4

Pulec skokana skřehotavého

Skokan skřehotavý (metamorfující jedinec)

Dospělý skokan skřehotavý

Larva čolka obecného

ODBORY

ZDE UVEDENÉ MATERIÁLY VYJADŘUJÍ NÁZORY ODBORÁŘŮ A NEMUSEJÍ SE SHODOVAT S NÁZORY REDAKCE

XVI. sjezd ČSJ a s. p. DIAMO

Dne 30. 5. 2014 se konal v Praze v budově ČSVTS na Novotného lávce XVI. sjezd České společnosti pro jakost (dále ČSJ). Po zahájení a přivítání přítomných předsedou ČSJ Ing. Miroslavem Jedličkou byl schválen program sjezdu. Byla přednesena zpráva o činnosti ČSJ za období od 1. 6. 2013 do 30. 4. 2014 (Ing. M. Jedlička), zpráva dozorčí rady od XV. sjezdu (Ing. P. Ryšánek) a zpráva o hospodaření za rok 2013 a návrh rozpočtu na rok 2014 (Ing. P. Koten). Dále se sjezd se zabýval, mimo jiné, novým občanským zákoníkem (NOZ). Jednalo se o to, že ČSJ už nebude občanským sdružením (o. s.), ale dle NOZ to bude zapsaný spolek (z. s.). Na tuto skutečnost navazovala aktualizace stanov a statutů ČSJ. Sjezd také schválil finanční částku ve výši dvacet tisíc korun na likvidaci škod po záplavách v Bosně a Hercegovině a v Srbsku do fondu Člověk v tísni.

Čestným členem ČSJ jmenoval XVI. sjezd pana Ing. Eduarda Horčíka, pracovníka s. p. DIAMO. Z rukou Ing. M. Jedličky, předsedy ČSJ, Ing. Petra Kotena, výkonného ředitele ČSJ, a Ing. Jaroslava Hauberta, místopředsedy ČSJ, převzal jmenovací list a pamětní plaketu.

Ing. Eduard Horčík, vedoucí odboru systému managementu organizace

K udělení tohoto ocenění a šíření dobrého jména s. p. DIAMO gratulujeme!

Staň se čestným dárcem krve – daruj život!

Krev je nejcennější tekutinou na světě, kterou přes veškerý vědecký pokrok nelze dosud jakkoliv nahradit. Darování krve je jedinečným darem člověka člověku, dárce „vstupuje“ do léčby nemocného a umožňuje tak zachránit ohrožený život. Transfúze krve či jejích složek je potřeba nejen při úrazech a operacích, ale i při léčbě závažných onemocnění (leukémie, krvácivé poruchy, onemocnění jater, ledvin).

Jak motivovat dobrovolné dárce krve? Lidé chtějí informace a podporu i od zaměstnavatele. Dobrý skutek, pomoc druhým či záchrana života. To jsou nejčastější asociace, které si lidé vybaví v souvislosti s dárcovstvím krve. Společensky je hodnoceno jako nepostradatelná součást fungujícího zdravotnického systému. Jak ale ukázal průzkum veřejného mínění Všeobecné zdravotní pojišťovny, lidé nemají dostatečnou motivaci. Pouze 30 % populace bylo někdy darovat krev, opakovanými dárci je jenom 8 lidí ze sta. Během svého života pak každý člověk potřebuje v průměru 4 l krve. Motivaci Čechů darovat krev zkoumala VZP v průzkumu veřejného mínění. Jako faktor, který by pomohl zpopularizovat dárcovství krve, respondenti nejčastěji uváděli podporu ze strany zaměstnavatele, ať už v podobě benefitů, úlev, či pouhé příležitosti jít krev darovat. Ne každý zaměstnavatel však tuto formu dobrovolnictví podporuje!

Při své poslední návštěvě na transfúzním oddělení nemocnice v České Lípě jsem si všiml, že mladých lidí moc nevidím. Často potkám spolužáka, nebo někoho z našich zaměstnanců v mém věku. Můj syn, už však takové štěstí nemá. Něco je asi špatně. Na TO v České Lípě, ale i v Liberci nejsou zaměstnanci DIAMO, s. p. vyhynulým druhem a byl bych rád, kdyby to tak zůstalo. Při svých návštěvách na všech pracovištích o. z. TÚU mladší zaměstnance vídám a tento článek píši hlavně pro ně. Možná ani nevědí o motivaci, kterou zaměstnavatel o. z. TÚU a odbory ZOO o. z. TÚU garantují.

Při dosažení	o. z. Těžba a úprava uranu	Odbory ZOO o. z. TÚU
Bronzová Jánského plaketa (10 odběrů)	1000,-Kč	500,-Kč
Stříbrná Jánského plaketa (20 odběrů)	2000,-Kč	1000,-Kč
Třicátý odběr	2000,-Kč	1000,-Kč
Zlatá Jánského plaketa (40 odběrů)	3000,-Kč	1500,-Kč
Každý desátý odběr nad zlatou Jánského plaketu	3000,-Kč	1500,-Kč

Odměny od zdravotních pojišťoven: Další odměnou bývá příspěvek na občerstvení nebo na stravu v místě odběru. Zdravotní pojišťovny také odměňují dárce různými dárky a příspěvky, multivitaminy, příspěvkem na lázně, bezplatným cestovním pojištěním a dalšími službami.

Kontrola zdravotního stavu

Jedna z velkých výhod dárcovství krve je podrobné vyšetření krve dárce při každém odběru. Pokud se zjistí nějaká odchylka ve vaší krvi, okamžitě budete informováni. Tato finančně nákladná pravidelná laboratorní kontrola zdravotního stavu je pro dárce krve bezplatná.

Pracovní volno po odběru

Podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, má dárce nárok na pracovní volno na cestu k odběru, vlastní odběr, cestu zpět a zotavení po odběru, pokud tyto skutečnosti zasahují do pracovní doby v rámci 24 hodin. Dárci náleží odměna s náhradou mzdy (ve výši 100 % průměrné mzdy). Pokud odběr není proveden, náleží dárci toto volno jen na dobu strávenou na transfúzní stanici.

Odpočet ze základu daně

Dárce může uplatnit nárok na snížení daňového základu podle zákona č. 586/1992 Sb., § 15 (1 odběr – 2000 Kč).

Mobilní aplikace Daruj krev s VZP je určena pro operační systémy iOS (iPhone, iPad) a Android. Je zdarma ke stažení na AppStore a portálu Google Play. Podrobnější informace o projektu Daruj krev s VZP naleznete na www.facebook.com/darujkrevsvzp nebo na www.vyp.cy/daruj-krev.

Vilém Válek

53. HPVT

V říjnu letošního roku se bude opět konat tradiční, již 53. ročník sympozia Hornická Příbram ve vědě a technice. Slavnostní zahájení bude v úterý 14. října v estrádním sále Divadla A. Dvořáka v Příbrami od 10.00 hodin. Pozváni jsou, mimo jiné, zástupci MPO, státní báňské správy, Vysoké školy báňské v Ostravě a samozřejmě představitelé města Příbram, které se na organizaci sympozia rovněž podílí. V úvodním bloku budou čtyři přednášky, vystoupí Ing. Ivo Pěgřímek, Ph.D., předseda ČBÚ, k výročí 160 let vydání Obecného horního zákona, Ing. Zdeněk Osner, CSc., předseda představenstva Zaměstnavatelského svazu a generální ředitel Energie–stavební a báňská, a. s., Kladno, k tématu Aktuální stav státní surovinové a energetické koncepce, děkan Hornicko–geologické fakulty VŠB–TU Ostrava na téma Výročí 110 let povýšení Báňské akademie v Příbrami na Vysokou školu báňskou a jako poslední bude vystoupení zástupce státního podniku DIAMO. Ing. Josef Havelka, ředitel odštěpného závodu ODRA, bude hovořit o aktuálních úkolech a činnostech odštěpného závodu ODRA působícího v Ostravě.

Struktura a zaměření sympozia zůstává v podstatě tradiční. Jak předurčuje sám název, sympozium dává především prostor pro prezentaci vědeckotechnických poznatků, na druhé straně se zaměřuje rovněž na historii hornictví. Letos byla do programu opět po několika letech zařazena sekce Zahlazování následků hornické činnosti v ČR. Nově bude jednání sekcí probíhat po sobě, nikoliv paralelně, jako tomu bylo v uplynulých letech, což umožní účastníkům vyslechnout všechny přednášky, o které mají zájem. Jednání sekcí zahájí sekce Z – Zahlazování následků hornické činnosti v ČR, následovat bude sekce V – Věda, výzkum a inovace v hornictví a Sympozium zakončí sekce T – Tradice a památky. V letošním ročníku nebude samostatná sekce Legislativa, tři přednášky zástupců státní báňské správy týkající se legislativních změn jsou začleněny do sekce Z. Mezinárodní sekce Geoetika v letošním roce není, na program sympozia je zařazovaná každý druhý rok a bude se konat až v roce 2015.

V úterý 14. 10. bude organizován „Přátelský večer“, ve středu 15. 10. odpoledne pak proběhne „Hornický průvod městem“, který bude úvodem k tradičnímu „Skoku přes kůži“. Poslední den bude tradičně věnován exkurzím.

Ing. Bedřichg Michálek, Ph.D.
Člen vědecké rady sympozia HPVT

Odhalená pamětní deska ke stoletému výročí stonavského spolku

Století kamarádi

V r. 1914 bylo založeno Hornické sdružení obce Stonavy a okolí, dnešní Kroužek krojovaných horníků při obci Stonava. Národnostní složení obyvatel obce a tím pádem i členské základny spolku je velmi různorodé. Největší skupiny tvoří Češi a Poláci, ale nechybí Slováci a Němci. Míchání národností s sebou přineslo i specifický vývoj kultury, zvyků a slavností, které měly svůj původ národnostní, krajový, ale také např. nesly stopy po hornických tradicích z různých těžebních regionů. O vzniku a působení spolku hovoří historická památka, tzv. Ksiega Protokolarna (v překladu Deník, Kronika). Zápisy jsou vedeny v jazyce polském a poodkrývají život a činnost spolku, jeho hospodaření. Nechybí záznamy o předávání uniforem mezi členy. V období 2. světové války byla činnost spolku přerušena. Po válce byla činnost plně v režii tehdejší politické doktríny KSČ. V r. 1971 měl spolek 330 členů, kteří ve prospěch obce odpracovali 2 560 brigádnických hodin. Od r. 2011 mohou být členkami i ženy. Od r. 2010 je předsedou pan Ladislav Kajzar. Spolek udržuje styky s mnoha spolky na Slovensku, např. v Pezinoku a samozřejmě v Polsku.

Letošní oslavy byly zahájeny odhalením pamětního kamene a huntíku. Oba byly posvěceny ostravsko–opavským biskupem Mons. Lobkowiczem. V krátkém projevu pozdravila účastníky setkání i ostravská konzulka Polské republiky. Večer se konal velmi úspěšný šachtág, kterému předcházelo ocenění dlouholetých členů spolku a vybraných

Oficiální úvod oslav

Členové Hornicko-historického spolku pod Ralskem ve Stonavě

zástupců hornických spolků z celé republiky. Mezi oceněnými byl i náš člen Pavel Virág a autor článku. Občerstvení ve formě hornického guláše a produktů studené kuchyně bylo nepřekonatelné a bylo doladěno chladivou mastí z produkce Radegastu. V sobotu se konal průvod pod taktovkou dvou hornických kapel. Vedoucí jednotlivých spolků pak na krátké schůzce přijal i starosta obce, ve kterém má spolek spolehlivého patrona. Akce byla všemi účastníky hodnocena jako povedená a příkladná.

Ing. Jan Holinka předseda Hornicko–historického spolku pod Ralskem

Srpen v Hornickém muzeu Příbram

V srpnu zve muzeum návštěvníky do Skanzenu Vysoký Chlumec na **Den řemesel** 16. 8. 2014 od 10 do 17 hod., kdy se představí tradiční řemesla spojená s venkovským hospodářstvím a lidovým stavebnictvím, to vše s bohatým doprovodným programem. Ve stejný den v rámci této akce dojde od 14 hod. ke **Křtu sborníku Podbrdsko sv. XXI**, nového vydání vlastivědného sborníku.

Z expozice výstavy Tajemství dámy s náhrdelníkem

Pokračují výstavy **Lidové řezbářství** (Skanzen Vysoký Chlumec), **Pozor křehké!** (Muzeum Špýchar Prostřední Lhota), **Zeolity a minerály pegmatitových žil** (Březové Hory) a **Tajemství dámy s náhrdelníkem** (Březové Hory – cáchovna dolu Vojtěch). Posledně jmenovaná, nejnovější výstava, je třetím pokračováním archeologické výstavní série o pravěku Příbramska a zavádí do doby železné a doby římské a na závěr se dotýká doby stěhování národů (8. století př. n. l. až 5. století n. l.).

Výstava představuje výsledky archeologického výzkumu za posledních 30 let. V první části, věnované starší době železné, má veřejnost možnost spatřit dosud neznámé nálezy z pohřebišť (Hrachov–Zrůbek, Nalžovice, Hořejany a Starý Knín) a sídlišť (Těchařovice, Modřovice a Milín). Expozici obohacuje částečná rekonstrukce oděvu ženy, nazvané „Dáma z Hrazan“, včetně věrné napodobeniny náhrdelníku ze skleněných korálků a bronzových závěsků ve tvaru malé nádobky. Druhá část výstavy seznamuje s vybranými výsledky výzkumů nalezišť z mladší doby železné, včetně keltského oppida u Hrazan. Výstavu uzavírají exponáty z germánského sídliště u Zalužan. Cenné artefakty byly zapůjčeny Národním muzeem, Centrem kultury a vzdělávání v Blatné, Prácheňským muzeem v Písku a Městským muzeem v Březnici.

Některé tematické okruhy jsou na výstavě prezentované jen částečně; její součástí je proto tištěný katalog, který uvedené kapitoly doplňuje, či rozvádí o další příklady (v prodeji od 15. července).

Roman Abušinov
Hornické muzeum Příbram

URGP

Vyšlo 2. číslo letošního ročníku odborného hornického časopisu Uhlí Rudy Geologický průzkum.

Z obsahu: Ing. Ivo Pěgřímek, Ph.D.: Bezpečnost práce a bezpečnost provozu v hornictví v roce 2013. Prof. Ing. Jindřich Lát, DrSc., Ing. Beáta Gibesová: Přehled a používání protivýbuchových uzávěr. PhDr. JUDr. Vítězslav Urbanec, Ph.D.: Horní právo v roce 2013. Ing. Vratislav Řehoř, Ph.D.: Zahlazování následků po úpravnické činnosti v lokalitě Příbram–Březové Hory.

Pravidelná rubrika Historie hornictví přináší článek autorů Ing. Bedřicha Michálka, Ph.D. a Ing. Antonína Hájka, CSc.: Těžba uranu na historickém území Moravy a Slezska. Nechybí ani další pravidelné rubriky, jako Hornictví ve světě, Z našich revírů a Z činnosti ZSDNP.

Plnohodnotný vývoj na biotopu Sedlického rybníka a Luční strouhy

DOKONČENÍ ZE STR. 2

rostliny se v mělkých partiích rybníka utěšeně rozrůstají a poskytují tak úkryt zákonem zvláště chráněným druhům obojživelníků. Při průzkumu byli zjištěni pulci žab, a to skokanů skřehotavých, ropuch obecných a blatnic skvrnitých. Nového rybníka využili k rozmnožování také čolci obecní. Dále jsme pozorovali zástupce našich plazů, a to slepýše křehkého a užovku obojkovou.

Z nechráněných druhů jsme mohli za odborného výkladu Mgr. Studeného pozorovat pulce i dospělce skokanů hnědých a mnoho různých druhů zástupců vodního hmyzu. Za zmínku stojí např. larvy vážek, splešťule blátivá, jehlanka válcovitá, znakoplavka obecná, pijavice koňská, larvy a dospělci motýlic a potápníků.

Závěrem lze jednoznačně shrnout, že stavba „Revitalizace Sedlického rybníka a Luční strouhy“ začíná naplňovat společná přání a cíle o. z. TÚU a Krajského úřadu Libereckého kraje, odboru životního prostředí a zemědělství. Díky pozorování života v biotopu a vzájemné spolupráci si začínáme více uvědomovat, že společná rozhodnutí a činy mají významný vliv na naši globální přítomnost a budoucnost. Těšíme se na další vzájemnou spolupráci a prohlubování poznatků při sledování nových společenstev na vznikajícím biotopu a s ním související zlepšení kvality povrchových vod v toku Luční strouha.

Ing. Iva Straková, oddělení životního prostředí, o. z. TÚU, Mgr. Radomír Studený, KÚ Libereckého kraje
foto Mgr. Michaela Hylská

Svlečka užovky obojkové

Dravé larvy potápníků

Splešťule blátivá

Jehlanka válcovitá

Skokan hnědý

Historie odvalu Heřmanice – II. díl

Odval Svoboda (včetně autoodvalu a provozního odvalu)

Po zahájení hloubení jam Heřmanice bylo započato s odvalováním severně od nich. Odvalový materiál byl transportován důlními vozíky. V průběhu let 1949 až 1954 vznikl tzv. provozní odval. Ten byl situován v prostoru zhruba severovýchodně od Dolu Heřmanice.

Spojením tohoto odvalu s plochým odvalem Dolu Ida vznikla plocha pro manipulační kolejiště. Kolem roku 1952 byla zprovozněna lanová dráha z úpravny koksovny Svoboda, ze které byl hlušinový materiál dopravován podél Dolu Ida k Dolu Heřmanice a překládán na dráhové výložníky s dopravou hlušiny vozíky. Takto vznikal odval Svoboda ve tvaru dvojitého kužele, jelikož dráhy dopravníků byly situovány od překládací stanice směrem SSZ a SSV. V roce 1954 dosahovaly kužely odvalu Svoboda do výše cca 30 m. Východně od nich pokračovalo odvalování hlušiny, tzv. provozního odvalu na sever a východ k Heřmanickému rybníku. Výška tohoto plochého odvalu se pohybovala okolo 10 m, doprava byla provozována důlními vozíky z Dolu Heřmanice. Odvalový materiál tvořila pouze netříděná hlušina z otvírkových a přípravných důlních děl. V létech 1954 – 1961 byla dynamika odvalování v této oblasti největší. Z leteckých snímků z roku 1954 a 1961 byl patrný obrovský nárůst objemu kuželových odvalů Svoboda, rozšíření provozního odvalu a zahájení provozu tzv. autoodvalu. Po roce 1961 pokračovalo odvalování na všech částech tzv. odvalu Svoboda. Dále se zvýšily oba kuželové odvaly. Během let 1961 – 1964 bylo ukončeno odvalování na SSZ kužel. Na SSV kuželu byl dopravník upraven o otočnou vrcholovou část a dalším postupem odvalování tak vznikl komolý kužel. Posunováním otočné části dopravníku (v ploché části komolého kužele je transport realizován pásovými dopravníky) směrem k SSV začala tato část odvalu měnit svůj tvar na komolý hřbetový odval. Provozní odval se v letech 1961 –1964 dostal až k severnímu svahu kuželových odvalů Svoboda. Odvalování hlušiny z otvírek a příprav bylo nadále prováděno z důlních vozů po kolejích. K západní části kuželových odvalů přiléhá autoodval. Ten se rozšiřoval v té době především severním směrem. Postupnou povrchovou úpravou dostával podobu vějíře, na který byly postupně vrstveny další etáže. Materiál ukládaný na autoodvalu tvořily netříděné hlušiny z otvírek a příprav Dolu Heřmanice. Po roce 1964 pokračovalo odvalování na SSV větvi komolého kuželu odvalu Svoboda. Jeho výška se už nezvětšovala a postupně se protahovala SSV směrem. Tvarově již představoval komolý hřbetový odval. Provozní odval se v té době rozšiřoval především SV směrem k Heřmanickému rybníku. Zvlášť rychlý byl mezi lety 1964 a 1966 rozvoj autoodvalu. Byla navrstvena další etáž přes vějířovitou část zasahující do Hrušovského rybníka. Okolo roku 1967 byla ukončena činnost dopravy hlušinového materiálu na SSV větvi výložníku odvalu Svoboda. V provozu až do roku 1976 zůstala pouze SSZ větev, která sloužila k dopravě hlušiny na autoodval. Během této doby byla dotvarována plošina SSV části odvalu Svoboda. Materiál byl přepravován auty od dopravníku na vrchol plošiny a klopen na její západní svah. Dále byla od výklopu auty dosypávána deprese mezi původními kuželovými odvaly směrem k jihu a severu tak, že vznikla plochá terasa. Spodní (nejzápadnější) část autoodvalu byla zvýšena o další etáž a zároveň se rozšířila dále k severu do Hrušovského rybníka. Provozní odval byl nadále obsluhován důlními vozy a postupně se přiblížil v nejvýchodnější části až k Heřmanickému rybníku. Od roku 1965 do roku 1971 měla být dle dokumentace provedena stavba odkalovacích nádrží severně od odvalu Svoboda a autoodvalu. Z leteckého snímku z roku 1966 je zřejmé, že stavba byla zahájena později. Vzhledem k tomu, že na leteckém snímku z roku 1976 je odkalovací nádrž K–1 zbudována teprve zčásti, předpokládá se, že zahájení probíhalo kolem roku 1970.

Důl Stalin s odvalem v roce 1958

Dr. Ing. Petr Jelínek
vedoucí odboru ekologie, o. z. ODRA

Prokopská pouť

V neděli 6. 7. 2014 se členové hornického spolku ze Stříbra spolu s kolegy z Hornického spolku z Plané zúčastnili již v pořadí 24. Prokopské pouti v Příbrami. Ranní hornická paráda začala již o půl deváté ráno. Za velmi krásného slunečného počasí jsme ve svých černých kytlích pomalým krokem stoupali k městu Březové Hory pod taktovkou místních hornických kapel. První zastávka průvodu se konala před hornickým muzeem, kde byl do muzejních expozic umístěn kus ryzího stříbra z Příbrami z roku 1980 *(tento mimořádný přírůstek – vzorek ryzího stříbra o značné hmotnosti přes 10 kg, který původně pochází z Příbrami, bývalé uranové šachty č. 21, kde byl nalezen v bohatém výskytu na 7. patře 350 m pod povrchem v roce 1980 – byl poté vyvezen do zahraničí, kde putoval přes Rakousko do Německa. V říjnu 2013 byl tento jedinečný nerost náhodně objeven mineralogem Hornického muzea Příbram Pavlem Škáchou na největší evropské burze minerálů v Mnichově, kde byl nabízen k prodeji. Díky uvolněným finančním prostředkům Středočeského kraje se mohl realizovat nákup tohoto vzorku, a tak se mohl tento exkluzivní minerál po 34 letech vrátit do Příbrami, pozn. red., zdroj http:// www.muzeum-pribram.cz).*

Poté průvod došel na březohorský hřbitov, kde se konala bohoslužba. Pouť byla rozmístěna v prostorách celého březohorského náměstí a okolních ulicích. Tradiční stánky a místní pohostinství díky slunečnému počasí získaly mnoho příznivců. Na závěr můžeme konstatovat, že vše se vydařilo, ať žije příští 25. pouť.

Možnost dalších hornických setkání nabízí hornický den v Plané či na dole Římbaba v Bohutíně.

Zdař Bůh!

Karel Neuberger

Návrat příbramského stříbra do muzea

Mezinárodní sympozium URAM–2014 ve Vídni

VIC Vienna

V pořadí již třetí ročník mezinárodního sympozia URAM–2014, plným názvem International Symposium on Uranium Raw Material for the Nuclear Fuel Cycle: Exploration, Mining, Production, Supply and Demand, Economics and Environmental Issues (IAEA–CN–216), organizovala International Atomic Energy Agency (IAEA) ve spolupráci s OECD/Nuclear Energy Agency (NEA), World Nuclear Association (WNA) a United Nations Economic Commission for Europe (UNECE) ve Vídeňském mezinárodním centru (VIC) www.unvienna.org ve dnech 23. až 27. června 2014.

Předsedou sympozia byl pan Michel Cuney, ředitel Francouzského národního centra pro vědecký výzkumu (CNRS – GeoRessources). Mezi klíčovými řečníky úvodní sekce vystoupila řada významných osobností, jako Juan Carlos Lentijo, ředitel divize jaderného palivového cyklu a technologie odpadů (IAEA), Scott Foster, ředitel divize udržitelné energie Evropské hospodářské komise OSN (UNECE) nebo Ian Emsley ze Světové jaderné asociace (WNA).

Registrováno zde bylo celkem 315 delegátů z 64 zemí světa a 5 mezinárodních organizací. Česká republika byla oficiálně zastoupena delegáty 3 organizací (Univerzita Karlova Praha, ČEZ, a. s., a DIAMO, s. p.). Jako pozorovatel se sympozia za českou stranu

Poster WNU-SUP, RNDr. Trojáček

J. C. Lentijo, ředitel divize IAEA

účastnila společnost GEORADIS s. r. o.

Během pětidenního zasedání, které probíhalo paralelně ve dvou jednacích místnostech budovy „M“ Mezinárodní agentury pro atomovou energii VIC, odeznělo celkem 91 přednášek, členěných do 15 odborných sekcí. Sympozium bylo zaměřeno na komplexní pojednání problematiky uranu, jako suroviny pro jaderný palivový cyklus, a to ve všech jeho fázích, tj. od průzkumu, těžby a výroby uranu po jeho nabídku a poptávku, ekonomiku a vliv na životní prostředí. Diskutována byla také témata, jako perspektivy využití thoria a vzácných zemin v rámci ložisek radioaktivních surovin, získávání uranu z netradičních zdrojů včetně úvah o vlastní budoucnosti uranu a jaderné energetiky jako takové.

Téma uranové problematiky vhodně doplňovala samostatná posterová sekce s 96 sděleními a dále pak sekce věnovaná komerční expozici firem, mezinárodních organizací a institucí.

DIAMO, s. p., zajistilo prezentaci České republiky formou 2 posterových sdělení. Účastníci sympozia byli informováni o osmiletých zkušenostech Mezinárodního školicího střediska World Nuclear University ve Stráži pod Ralskem, které připravilo ŘSP (RNDr. Jan Trojáček) a o dalších nových aktivitách na ložisku Rožná po ukončení těžby uranu, které představil o. z. GEAM (Mgr. František Toman, Ph.D., a Ing. Pavel Vinkler).

Elektronická verze abstraktů jednotlivých přednášek sympozia je pro zájemce s přístupem k intranetovým stránkám DIAMO na adrese http://rspsp1/oe v knihovně dokumenty „URAM–2014“.

Ing. Pavel Vostarek

DIAMO

Podnikový občasník s. p. DIAMO Stráž pod Ralskem. Vydává vedení s. p. Vychází zpravidla jednou v měsíci. Adresa redakce: DIAMO, s. p., 471 27 Stráž p. R., Redakce: Mgr. Michaela Hylská tel.: 487 892 007 e-mail: hylska@diamo.cz Sazba: PANTYPE, s. r. o., Liberec Tisk: GEOPRINT Liberec Pro vnitřní potřebu s. p. DIAMO